VIKIPEEDIA

Yangbeni keel

See artikkel vajab toimetamist.
Palun aita artiklit toimetada (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Yangbeni_keel&action=edit). (Kuidas ja millal see märkus eemaldada?)

Yangbeni keelt kõneldakse peamiselt Kesk-Kamerunis.[1] Seda nimetatakse ka kalongi, nuasue ja nukalonge keeleks [2]. See kuulub Nigeri-Kordofani keelkonda[3] (peetakse maailma suurimaks keelkonnaks ning Aafrikas kõneldakse selle keelkonna keeli suurimal alal).

Yangbeni keele rääkijaid on 2300: Kesk-Kamerunis, Mbamis, Bokitos. See keel on üks elujõulisemaid Kameruni keeli.[2] Yangbeni keel koosneb kolmest dialektist: nukalonge, numende, nutanga.[2]

Keel on kasutusel usulistel eesmärkitel ning keele kõnelejad ei usu, et prantsuse keel võiks asendada yangbeni keelt.[2] Yangbeni keel kasutab ladina tähestikku.[2]

Sisukord

Ortograafia

Grammatika

Kuude ja päevade nimetused [5]

Viited

Ortograafia

Yangbeni tähestik koosneb 16 konsonandist ning 7 täishäälikust.[4]

A a, B b, D d, E e, ɛ ɛ, F f, G g, H h, I i, K k, L l, Mm, N n, Ny ny, Ŋ ŋ, O o, ɔ ɔ, P p, S s, T t, U u, W w, Y y [4].

Yangbeni keelest järgneb peaaegu alati tähtedele N ja M konsonant, mis muudab sõnas häälduse nasaalseks.[4]

/Ns/ [ns] kiansɛ - maja Sõna keskel tekib nasaalne hääldus.[4]

Teine iseärasus yangbeni keeles on palatalisatsioon pärast konsonanti. Kui I-täht järgneb konsonandile, siis häältdub see peenendatult.[4]

/Tj/ [tj] tiɛkiɛ - kuidas Sõnas tekib palatalisatsioon pärast t-d ning k-d.

Keelel on neli kõnetooni. Kõrge toon, madal toon, langev toon ning tõusev toon.[4]

Grammatika

Yangbeni keeles on ka eessõnu. Näiteks „na“, mis tähendab koos või sidesõna ja ning „á“, mis tähendab peal või sees. Kuid eessõna „á“ võtab enda ette k-tähe, kui järgnev sõna algab täishäälikuga (nagu inglise keele a/an).[4]

Keeles kasutatakse samu kirjavahemärke ning samade tähendustega nagu eesti keeleski (nt punkt, hüüumärk, küsimärk). Samuti võib täheldada ütte eraldamist komaga.[4]

> **Hɛn Taat, imɛkuɛl kiak ?**
> Heh isa, ma sulle tegin mida?[4]

Kuude ja päevade nimetused [5]

Jaanuar: pikítíkítie, oólí ú kutúan (o.1)
Veebruar: siɛyɛ, oóli ú kándíɛ (o.2)
Märts: ɔnsúmbɔl, oóli ú kátátúɛ (o.3)
Aprill: mesiŋ, oóli ú kénie (o.4)
Mai: ensil, oóli ú kátánuɛ (o.5)
Juuni: ɔsɔn (o.6)
Juuli: efute (o.7)
August: pisuyú (o.8)
September: imɛŋ i puɔs (o.9)
Oktoober: imɛŋ i putúk,oóli ú kátíɛ (o.10)
November: makandikɛ (o.11)
Detsember: pilɔndɔ (o.12)

Esmaspäev: móndie (md, m)
Teisipäev: muányáŋmóndie (mw, m)
Kolmapäev: metúkpíápɛ (et, e)
Neljapäev: kúpélimetúkpiapɛ (kl, k)
Reede: feléte (fl, f)
Laupäev: séselé (ss, s)
Pühapäev: sɔndiɛ (sd, s)

Viited

1. "Central Yambassa survey report" (http://www.sil.org/resources/publications/entry/9234).
2. "Ethnologue. Languages of the World. Yangben" (http://www.ethnologue.com/language/yav).
3. "Eesti Keele Instituut, Kordofani keelkond" (http://www.eki.ee/knab/lgv/nkf.htm).
4. "SIL Cameroon branch – Languages and Publications – Languages" (http://silcam.org/languages/languagepage.php?languageid=284).
5. "Script Source. Names of Months and Days in Yangben" (http://scriptsource.org/cms/scripts/page.php?item_id=entry_detail&uid=uugv5l2cjh).

Pärit leheküljelt "https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Yangbeni_keel&oldid=3951765"

Selle lehekülje viimane muutmine: 21:31, 20. juuli 2014.

Tekst on kasutatav vastavalt Creative Commonsi litsentsile "Autorile viitamine + jagamine samadel tingimustel"; sellele võivad lisanduda täiendavad tingimused. Täpsemalt vaata Wikimedia kasutamistingimustest.